

MIROSLAV OBERT, GENERÁLNY RIADITEĽ SEPS: „ENERGIA PRE VŠETKÝCH EURÓPANOV – NOVÉ PRIORITY NA OBZORE“

V posledných rokoch naberá intenzitu dynamika postupu integrácie vnútorného EÚ trhu s elektrinou. Zavádzanie takzvaného 3. liberalizačného balíčka z roku 2009 nie je ešte ani zďaleka ukončené a už má reálne kontúry ďalší európsky balíček – „Čistá energia pre všetkých Európanov.“ Priorizuje sa energetická efektívnosť, pribúda nový cieľ dosiahnuť celosvetovo vedúce postavenie EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov a treba zabezpečiť spravodlivé obchodné podmienky pre spotrebiteľov. Viac prezrádza v rozhovore Ing. Miroslav Obert, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ SEPS.

Ing. Miroslav Obert, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ SEPS

Začiatkom roku 2017 ste sa stali novým predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a. s. Ako plánujete rozvoj prenosovej sústavy v ďalšom období?

SEPS ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v Slovenskej republike spracúva Desiatročný plán rozvoja prenosovej sústavy (DPRPS). Vychádza zo súčasného stavu hlavných technologických zariadení prenosovej sústavy SR, ktoré sa podieľajú na prenose elektriny. Aktuálny dokument na roky 2017 – 2026 je pre laickú aj odbornú verejnosť zverejnený na webovom sídle SEPS.

Tento rozsiahly materiál obsahuje predpoklady budúceho stavu ponuky a dopytu po kapacite prenosovej sústavy SR a sú v ňom opísané predpoklady potreby a výroby elektriny v ES SR pre časový horizont desiatich rokov. To isté platí aj pre predpokladané výmeny elektriny na cezhraničných profiloch a vývoj cezhraničných prenosových kapacít. Dokument obsahuje aj opis zdrojovej dostatočnosti elektrizačnej sústavy SR.

Plán prezentuje základné smerovanie rozvoja SEPS a sumár základných rozvojových zámerov. Investičné projekty s predpokladaným začiatkom realizácie v roku 2017 sú napríklad:

- „Výmena transformátorov T401, T402 a diaľkové riadenie v ESt Spišská Nová Ves“.
- „Výmena transformátora T401 v ESt Moldava“.
- Najväčším investičným projektom, ktorý sa realizuje je „Súbor stavieb – Transformácia 400/110 kV Bystričany“, ktorý korešponduje s dlhodobým cieľom spoločnosti SEPS nahradiť 220 kV prenosovú sústavu do roku 2025. Prostredníctvom tohto investičného projektu dôjde k prestavbe celej ESt Bystričany spolu s vybudovaním nových 2x400 kV vedení (2x400 kV Križovany – Bystričany a 2x400 kV Horná Žďaňa – lokalita Oslany).

Keď sa pozrieme na rozvoj prenosovej sústavy SR v súvislosti s jej prepojeniami do zahraničia, DPRPS zohľadňuje TYNDP, ktorý ENTSO-E publikuje s dvojnásobnou periodicitou. V súčasnosti je aktuálny TYNDP 2016, v ktorom sú zahrnuté významné projekty jednotlivých krajín v rámci ENTSO-E, a to vrátane slovensko-maďarských projektov:

- Vedenie 2x400 kV Gabčíkovo – Gönyű (HU), vrátane výstavby novej spínacej stanice Gabčíkovo (v súčasnosti uvažované už ako „Vedenie 2x400 kV Gabčíkovo – Gönyű – Veľký Ďur“),
- Vedenie 2x400 kV Rimavská Sobota – Sajóivánka (HU),
- Vedenie 2x400 kV Veľké Kapušany – oblasť Kiszvárd (HU).

SEPS predpokladá počas sledovaného desaťročného obdobia celkovú investičnú náročnosť v objeme 874 mil. eur.

V sektore energetiky pôsobíte už vyše 30 rokov. V minulosti ste pracovali v spoločnosti Slovenské elektrárne, a. s., Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s., aj na ministerstve hospodárstva ako štátny tajomník zodpovedný za energetiku a štrukturálne fondy. Ako chcete nadobudnuté skúsenosti zúročiť na terajšej pozícii?

Celých tridsať rokov som bol v zabehnutých energetických kolektívoch a s príchodom ponuky na pozíciu štátneho tajomníka Ministerstva hospodárstva SR som cítil, že si môžem rozšíriť obzor ďalšími smermi a veľa nového sa naučiť. Táto profesionálna skúsenosť mi priniesla nové poznatky z ďalších oblastí energetiky. Týkali sa napríklad ropy a plynu, ale veľa som sa naučil aj o legislatívnom procese či podnikateľskom prostredí. S novou pozíciou na MH SR prišla aj nová dimenzia komunikácie s ľuďmi. Bola to skúsenosť na nezapltenie, pričom z každej z nich dnes dokážem vytáčať niečo pozitívne aj do budúcnosti. Pri riadení spoločnosti SEPS chcem využiť všetky svoje skúsenosti, či už manažérske alebo odborné, aby sa spoločnosť rozvíjala, rástla a zabezpečovala spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky prenosovej sústavy. Taktiež, aby sme dosahovali aj čo najlepšie výsledky hospodárenia spoločnosti.

Ktoré najvýznamnejšie investičné akcie sa SEPS-u v poslednom období podarilo úspešne realizovať a na čo ste najviac hrdý?

Medzi významné rozvojové investičné projekty ukončené v nedávnej minulosti nepochybne patrí diaľkové riadenie a výmena transformátora v elektrickej stanici Rimavská Sobota, tiež 2x400 kV vedenie Veľký Ďur – Gabčíkovo a nová 400 kV spínacia stanica Gabčíkovo.

A ak sa pýtate, na čo som obzvlášť hrdý, tak to je podpísanie zmluvy o výstavbe cezhraničných slovensko-maďarských elektrických vedení Gabčíkovo – Gönyű – Veľký Ďur a Rimavská Sobota – Sajóivánka. Túto zmluvu sme s generálnou riaditeľkou spoločnosti MAVIR Kamillou Csomaiovou podpísali dňa 1. marca 2017 v Bratislave. Ide o veľmi dôležité nové cezhraničné elektrické prepojenie medzi Slovenskom a Maďarskom, ktoré posilní európsku elektrizačnú sústavu koncom roka 2020. „Gabčíkovo – Gönyű – Veľký Ďur“ a „Vedenie 2x400 kV Sajóivánka – Rimavská Sobota“ boli klasifikované Európskou komisiou ako projekty spoločného záujmu a sú spolufinancované Európskou úniou. Ale, samozrejme, že to bol proces postupný, dlhodobý a vďaka patrí aj predchádzajúcim vedeniam spoločnosti.

V tomto roku ste začali realizovať práce na inovácii riadiaceho a informačného systému (RIS) Slovenského elektroenergetického dispečingu. Aký to bude mať prínos pre vaše ďalšie aktivity?

RIS je vysoko účinný nástroj pre dispečerov, pomocou ktorého riadia prevádzku ES SR, najmä vyrovnanú bilanciu a dodržiavanie parametrov elektriny v rozhodujúcich miestach. Služi aj na pod-

poru plnenia úloh v rámci prepojenej európskej sústavy. Tvoria ho sústava informačných a komunikačných technológií. Ako iste viete, tieto technológie sa dynamicky vyvíjajú. Je preto náročné udržiavať v prevádzke staršie prvky, pretože už sú na trhu modernejšie a výkonnejšie. Keďže aktuálny RIS bol uvedený do prevádzky v roku 2005, potreba jeho modernizácie je nevyhnutná. Hlavným prínosom je vytvorenie predpokladov pre plnohodnotné, spoľahlivé a bezpečné plnenie povinností našej spoločnosti.

Ktoré ďalšie úlohy v oblasti medzinárodnej spolupráce stoja pre vami?

Veľkou výzvou pre spoločnosť SEPS je okrem riadenia a prevádzkovania prenosovej sústavy zabezpečovanie jej nevyhnutného rozvoja a obnovy, čo priamo súvisí s jej prevádzkovou bezpečnosťou a spoľahlivosťou. Aj pre tento účel má spoločnosť SEPS spracovaný tzv. desaťročný investičný plán zahŕňajúci dôležité stavby, bez ktorých by sme v budúcnosti nemohli plniť poslanie našej spoločnosti.

Intenzitu naberá aj dynamika postupu integrácie vnútorného EÚ trhu elektrinou. Implementácia tzv. 3. liberalizačného balíčka z roku 2009 nie je ešte ani zďaleka ukončená a už má reálne kontúry ďalší legislatívny 4. balíček z dielne Európskeho parlamentu a Rady. Takzvaná čistá energia pre všetkých Európanov.

Z celkovo ôsmich nariadení Európskej komisie, ktorými sa stanovujú sieťové predpisy a usmernenia a ktoré sú postupne schvaľované komisiou ako vykonávacie akty k legislatívnym dokumentom spomínaného 3. balíčka, je účinných už päť. Posledné tri nadobudnú účinnosť údajne ešte v tomto roku. Sieťové predpisy a usmernenia sú záväzné priamo pre každý subjekt pôsobiaci v sektore elektroenergetiky rovnako v každom štáte Európskej únie. Ich implementácia do aplikačnej praxe spoločnosti Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., znamená nielen doplnenie alebo zásadné modifikovanie prevádzkovej dokumentácie, ale aj rozšírenie hardvérových a softvérových nástrojov. Ide o proces, ktorý bude trvať ešte niekoľko rokov a nezaobíde sa bez úzkej medzinárodnej spolupráce. Spolupráca musí byť nielen medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, ale aj medzi národnými regulačnými orgánmi. Implementácia nových nariadení by nebola vykonateľná bez ich paralelného zavádzania v celom sektore elektroenergetiky a bez formálnych úprav slovenskej legislatívy. Vitame preto záujem o spoluprácu zo strany Ministerstva hospodárstva SR, Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR, a samozrejme, aj zo strany prevádzkovateľov distribučných sústav a výrobcov elektriny.

Vidíte pri implementácii nových nariadení do aplikačnej praxe aj problémy?

Pokiaľ ide o kvalitu elektriny, bezpečnosť, spoľahlivosť dodávok a udržateľnosť ďalšieho rozvoja sústavy, slovenská prenosová sústa-

va, jej riadenie a výrobný mix sú v rámci európskej synchronne prepojenej elektrizačnej sústavy na veľmi dobrej úrovni. Paradoxom však je, že to je naším najväčším problémom pri implementácii sieťových predpisov a usmernení.

Ťažko sa ľuďom vysvetľuje, prečo musíme vynaložiť nemalé kapitálové aj prevádzkové výdavky na implementáciu niečoho, čo z lokálneho hľadiska nepotrebujeme. Lenže sme súčasťou väčšieho celku, ktorého politickým cieľom je vybudovať jednotný celoeurópsky trh s elektrinou, a preto sa obchod s elektrinou, prevádzka prenosovej sústavy a požiadavky na pripojenie výrobcov aj spotrebiteľov elektriny musia koordinovane zjednotiť na úroveň, ktorú zvládne každý štát európskej dvadsaťsedmičky. Výsledkom by mala byť synchronne prepojená sústava, ktorá bude robustnejšia, bezpečnejšia a schopná absorbovať prerušovanú výrobu z obnoviteľných zdrojov v rozsahu požadovanom klimaticko-energetickou legislatívou. Vybudovanie jednotného trhu sa pozitívne prejaví aj na optimalizácii vývoja koncovkej ceny za elektrinu bez rušivých vplyvov.

V úvode ste sa zmienili aj o ďalších úlohách...

Už vyššie spomínaný balíček „čistá energia pre všetkých Európanov“ rozvíja doterajšiu energetickú legislatívu o nové priority pre Energetickú úniu. Priorizuje sa energetická efektívnosť, pribúda nový cieľ dosiahnuť celosvetovo vedúce postavenie EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov a majú sa zabezpečiť spravodlivé obchodné podmienky pre spotrebiteľov.

To, že balíček ešte nie je účinný, neznamená, že čakáme so založenými rukami. Analyzujeme budúce úlohy a snažíme sa zmeniť, čo nám nevyhovuje a ešte sa zmeniť dá. Tvorbu prvých návrhov nariadení a smerníc Európskeho parlamentu a Rady sme zachytili včas a naše výhrady vyjadrili prostredníctvom Európskej

Ťažko sa ľuďom vysvetľuje, prečo musíme vynaložiť nemalé kapitálové aj prevádzkové výdavky na implementáciu niečoho, čo z lokálneho hľadiska nepotrebujeme. Lenže sme súčasťou väčšieho celku, ktorého politickým cieľom je vybudovať jednotný celoeurópsky trh s elektrinou, a preto sa obchod s elektrinou, prevádzka prenosovej sústavy a požiadavky na pripojenie výrobcov aj spotrebiteľov elektriny musia koordinovane zjednotiť na úroveň, ktorú zvládne každý štát európskej dvadsaťsedmičky.

siete prevádzkovateľov prenosových sústav. V súčasnosti sú naše pripomienky v spolupráci s ministerstvom hospodárstva predkladané oficiálnou cestou európskemu zákonodarcovi. Máme aj niekoľko zásadných výhrad voči niektorým ustanoveniam balíčka. Považujeme ich viac za politické rozhodnutia, než reálne vykonateľné plány v rámci nastavených harmonogramov. Politici ako architekti dizajnujú budúci vnútorný trh, zatiaľ čo technici a manažéri z praxe musia hľadať riešenia v rámci mantinelov vymedzených fyzikálnymi zákonmi, aktuálnym stavom rozvoja európskej elektrizačnej sústavy, a samozrejme, aj národnými záujmami jednotlivých štátov, ktoré sú chránené Lisabonskou zmlouvou, ako napríklad zásady subsidiarity

a proporcionality. Z tohto pohľadu je podľa nášho názoru potrebné na znení dokumentov „balíčka čistej energie“ ešte popracovať.

Aké úlohy sú pred vami v oblasti spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav pri budovaní jednotného trhu?

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., má v rámci Slovenska ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy monopolné postavenie, ale na medzinárodnej úrovni sme súčasťou tvrdej konkurencie. Nový dizajn vnútorného trhu s elektrinou si vyžaduje nové spoločné systémové riešenia, nové centralizované projekty, platformy a nástroje, ktoré zmenia finančné toky priamo alebo nepriamo spojené s obchodom s elektrinou, so zabezpečením rovnováhy v elektrizačnej sústave a podobne. Väčšie štáty často prichádzajú s riešeniami, o správnosti ktorých presvedčujú menej ľudnaté krajiny, ktoré by sa im mali prispôbiť. Matematicky vzaté, menšie krajiny môžu presadzovať svoje názory iba do výšky svojich percent pri hlasovaní. Prakticky vzaté, menšie krajiny sú odsúdené na konštruktívnu spoluprácu medzi sebou, aby dokázali presadiť svoje riešenia. Dobrým príkladom takejto spolupráce je už zmienené spojenie trhov s elektrinou štyroch štátov, a to napriek rezervovanému prístupu vplyvných krajín. Ale s vedomím a explicitne vyjadreným súhlasom Európskej komisie.

Dopady medzinárodnej spolupráce na činnosť Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a. s., sú doslova hmatateľné a časové úseky sa od prijatia rozhodnutia na medzinárodnej úrovni po jeho realizáciu na úrovni národnej skracujú. Našou úlohou je nielen ochraňovať záujmy našej spoločnosti pôsobiacej v prostredí určenom národnými špecifikami, ale aj prinášať na úroveň medzinárodnej diskusie vlastné návrhy, riešenia, aby sme boli rešpektovaným partnerom v spoločnosti európskych prevádzkovateľov prenosových sústav.

MIROSLAV OBERT, MANAGING DIRECTOR OF SEPS: „ENERGY FOR ALL EUROPEANS - NEW PRIORITIES ON THE HORIZON”

en

In recent years, the dynamics of the internal market integration process of the EU internal market has been increasing. The introduction of the so-called 3rd liberalization package of 2009 is still far from being completed, and the real contours of another European package – Clean Energy for all Europeans – have already been drawn. Priority is given to energy efficiency, adding a new objective to achieving the EU’s global leadership in renewable resources and ensuring fair trade conditions for consumers. Read more in the interview with Ing. Miroslav Obert, Chairman and CEO of SEPS.

Ing. Miroslav Obert, Chairman and CEO of SEPS

At the beginning of 2017, you became the new Chairman of the Board of Directors and the General Director of the Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. company. How do you plan to develop the transmission system in the future?

SEPS as the transmission system operator in the Slovak Republic is working on the Ten-Year Transmission System Development Plan (TYTSDP). It is based on the current state of the main technological equipment of the transmission system of the Slovak Republic, which is involved in the transmission of electricity. The current document for the years 2017-2026 is available for the general public as well as for the professional public on the SEPS website.

This extensive material contains the assumptions of the future state of supply and demand for the capacity of the SR transmission system and describes the assumptions of the need and production of electricity in the Slovak Republic for a ten-year horizon. The same applies to the envisaged electricity exchanges on cross-border profiles and the development of cross-border transmission capacities. The document also contains a description of the source adequacy of the SR power system.

The plan presents the basic direction of SEPS development and a summary of basic development goals. Investment projects with anticipated start of implementation in 2017 include e.g.:

- “Replacement of transformers T401, T402 and remote control in ESt Spišská Nová Ves”,
- “Replacement of transformer T401 in ESt Moldava”.
- The largest investment project to be implemented is the “Set of structures – Transformation 400/110 kV Bystričany”, which corresponds to SEPS’s long-term goal of replacing the 220 kV transmission system by 2025. Through this investment project, the whole ESt Bystričany will be reconstructed along with the construction of new 2x400 kV lines (2x400 kV Križovany – Bystričany and 2x400 kV Horná Ždaňa – Oslany location).

When looking at the development of the SR transmission system in connection with its interconnections abroad, the TYTSDP takes into account the TYNDP which the ENTSO-E publishes with a two-year periodicity. At present, the current TYNDP 2016 applies, which includes major ENTSO-E countries, including Slovak-Hungarian projects:

- 2x400 kV line Gabčíkovo - Gönyű (HU), including the construction of the new switching station Gabčíkovo (currently considered as “2x400 kV line Gabčíkovo - Gönyű - Veľký Ďur”)
- 2x400 kV line Rimavská Sobota – Sajóivánka (HU),
- 2x400 kV line Veľké Kapušany – Kiszvárd location (HU).

SEPS forecasts a total investment of 874 million euros in the 10-year period under review.

You have been working in the energy sector for more than 30 years. In the past, you worked in Slovenské elektrárne, a. s., Jadrová a vyraďovacia spoločnosť, a. s., as well as the Ministry of Economy as State Secretary for Energy and Structural Funds. How do you want to make good use of your experience in your current position?

For thirty years I have been working in the energy sector and with the arrival of the position of the State Secretary of the Ministry of Economy of the Slovak Republic I felt that I could get out of the rut, broaden my horizons, and learn a lot of new things. This professional experience has brought me new insights from other areas of energy, such as oil and gas, but I have also learned a lot about the legislative process or business environment. The new dimension of communication with people has also come with a new position at the Ministry of Economy of the Slovak Republic. It was a priceless experience, whereas I am able to use all of my experience in a positive way today and for the future. In managing SEPS, I want to use all my experience, whether managerial or professional, to develop, grow and ensure the reliability and security of the transmission system operation and also to achieve the best results of the company's performance.

Which of the most important investments has SEPS successfully accomplished lately and which are you most proud of?

Significant development investment projects completed in the recent past undoubtedly include remote control and replacement of the transformer in the Rimavská Sobota electric station, also the 2x400 kV line of Veľký Ďur - Gabčíkovo and the new 400 kV switching station Gabčíkovo. And if you ask me which I am especially proud of, it is the signing of a contract for the construction of cross-border Slovak-Hungarian electricity lines Gabčíkovo - Gönyű - Veľký Ďur and Rimavská Sobota – Sajóivánka. We signed this contract with MAVIR Managing Director Kamilla Csomai on March 1, 2017 in Bratislava. This is a very important new cross-border electrical connection between Slovakia and Hungary, which will strengthen the European electricity grid by the end of 2020. "Gabčíkovo - Gönyű - Veľký Ďur" and "2x400 kV Sajóivánka - Rimavská Sobota" were classified by the European Commission as projects of common interest and they are co-financed by the European Union. But of course, it was a gradual and long-term process, also thanks to the company's previous leadership.

This year, you started to work on the innovation of the control and information system of the Slovak Electric Power Dispatching. What will be its benefit for your other activities?

The control and information system is a highly efficient tool for dispatchers to manage the operation of the electricity of the SR, in particular a stable balance and compliance with electricity parameters at critical locations. It also serves to support tasks within the interconnected European system. It is made up of a system of information and communication technologies. As you know, these technologies are evolving dynamically. It is therefore difficult to keep older elements in operation because there are already more modern and more efficient on the market. Since the current control and information system was put into operation in 2005, the need for its upgrading is essential. Its main benefit is creating prerequisites for full, reliable and secure fulfilment of the obligations of our company.

What other roles in the area of international cooperation roles do you have ahead?

The major challenge for SEPS is, in addition to managing and operating the transmission system, to ensure its necessary development and recovery, which is directly related to its operational safety and reliability. For this purpose, SEPS has also processed the so-called ten-year investment plan involving important constructions without which we would not be able to fulfil the mission of our company in the future. The dynamics of the process of integrating the EU internal market with electricity is also intensified. Implementation of the so-called 3rd liberalization package of 2009 is still far from being completed and there is already a new legislative 4th package from the European Parliament and the Council. So-called clean energy for all Europeans. Of the eight European Commission regulations laying down network regulations and guidelines, which are successively approved by the Commission as implementing acts for the legislative documents of the above mentioned third package, five are effective. The last three will come into force this year. Network regulations and guidelines are binding directly for every entity operating in the power sector as well in every EU country. Their implementation into the application practice of the Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., means not only adding or fundamentally modifying the operating documentation, but also extending the hardware and software tools. This is a process that will last for several years and cannot take place without close international cooperation. Cooperation must not only be between transmission system operators but also between national regulatory authorities. The implementation of new regulations would not be enforceable without their parallel introduction in the whole energy sector and without formal modifications of the Slovak legislation. We therefore welcome cooperation from the Ministry of Economy of the Slovak Republic, the Office for Regulation of Network Industries of the Slovak Republic and, of course, also from the distribution system operators and electricity producers.

Do you see any problems when implementing new regulations into application practice?

Regarding the quality of electricity, security, reliability of supply and the sustainability of further development of the system, the Slovak transmission system, its management and the production mix are very good within the framework of the European synchronous interconnected electricity system. The paradox, however, is that this is our biggest problem in implementing network rules and guidelines.

It is difficult to explain people why we have to spend a lot of capital and operating expenses to implement something that we don't need from a local point of view. But we are a part of a larger unit with a political objective to build a single European-wide electricity market and therefore the electricity trade, the transmission system operation and the requirements for connecting both producers and consumers of electricity must be unified in a coordinated manner to the level that each of 27 European countries can handle.

The result should be a synchronously interconnected system that is more robust, safer and able to absorb intermittent renewable energy production to the extent required by the climate and energy legislation. Building a single market will also positively influence the development of end-price electricity prices without distracting effects.

In the beginning, you mentioned other tasks...

The above mentioned package "Clean Energy for all Europeans" adds new priorities for the Energy Union to the existing energy

legislation. Energy efficiency is prioritized, a new goal is to achieve the EU's global leadership in renewable energy and to ensure fair trade conditions for consumers. The fact that the package is not effective as yet does not mean that we are sitting on our hands. We are analysing future tasks and trying to change what we don't like and what still can be changed. The first proposals for regulations and directives of the European Parliament and the Council were noticed in time, and our reservations were expressed through the European Network of Transmission System Operators. At present, our comments, in co-operation with the Ministry of the Economy, are submitted officially to the European legislator. We also have some fundamental reservations about some of the package provisions. We consider them more political decisions than realistic and feasible plans within the set timetables. Politicians as architects are designing the future internal market, while technicians and managers need to look for practical solutions within the limits defined by physical laws, the current state of development of the

It is difficult to explain people why we have to spend a lot of capital and operating expenses to implement something that we don't need from a local point of view. But we are a part of a larger unit with a political objective to build a single European-wide electricity market and therefore the electricity trade, the transmission system operation and the requirements for connecting both producers and consumers of electricity must be unified in a coordinated manner to the level that each of 27 European countries can handle.

European electricity system, and, of course, the national interests of individual states that are protected by the Treaty of Lisbon, subsidiarity and proportionality. From this point of view, in our opinion it is still necessary to work on the wording of the "Clean Energy Package" documents.

What tasks are ahead of you in the field of cooperation between transmission system operators building a single market?

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., as an operator of the transmission system within Slovakia is a monopoly, but at the

international level we are part of a tough competition. The new design of the internal market in electricity requires new common system solutions, new centralized projects, platforms and tools that will change the financial flows directly or indirectly linked to electricity trading, with a balance in the electricity system, and so on. Larger countries often come up with solutions and then persuade less populated countries that they should adapt to them. Mathematically speaking, smaller countries can only promote their views to the extent of their voting percentage. Practically speaking, smaller countries are condemned to constructively cooperate with each other to fight their way through. A good example of such cooperation is the already mentioned combination of electricity markets of four states, despite the reserved approach of the influential countries. But with the awareness and explicit consent of the European Commission.

Impacts of international cooperation on the activities of Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., are literally tangible and time periods from the adoption of the decision at the international level up to its implementation at the national level are becoming shorter and shorter. Our task is not only to protect the interests of our company operating in an environment characterized by national particularities, but also to bring our own designs, proposals and solutions to the level of international discussion in order to be a respected partner in the company of the European transmission system operators.